

Dosarul nr. 3ra-103/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. I.Barbacaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. E.Palanciuc, A.Malîi, V.Clima)

ÎNCHEIERE

29 ianuarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Maria Ghervas

Judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Nicolaev împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire anularea actului administrativ și obligarea recalculării și achitării pensiei,

împotriva deciziei din 2 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

c o n s t a t ă :

La data de 10 ianuarie 2019, Mihail Nicolaev a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire anularea actului administrativ și obligarea recalculării și achitării pensiei.

În motivarea acțiunii a indicat că, din anul 1992 a activat în organele procuraturii până în anul 2005, deținând mai multe funcții.

La data de 3 iunie 2004, i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă în mărime de 80% din salariul mediu lunar, potrivit funcției deținute pe care o primea regulat, cu respectarea obligatorie a principiului recalculării pensiei, la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiu și a durat aceasta până la sfârșitul anului 2011.

În corespundere cu prevederile art. 34 alin. (6) al Legii nr. 118-XV, procurorii pensionari beneficiau de dreptul de recalculare a pensiei în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, drept pe care reclamantul l-a dobândit la data de 3 iunie 2004.

Potrivit art. 73 alin. (8) din Legea cu privire la procuratură din 25 decembrie 2008, procurorii pensionați de asemenea beneficiau de recalculare a pensiei pentru vechime în muncă, odată cu majorarea generală a salariului procurorului în exercițiu, astfel încât odată fiindu-i reconfirmat prin Lege dreptul la recalcularea pensiei în

mărime de 80% din salariul procurorului în exercițiu, conform funcției deținute dobândit legal la data de 3 iunie 2004.

Conform Legii nr. 37 din 7 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar, salariul procurorului s-a majorat cu 35%, care se efectuează începând cu 1 martie 2013.

Potrivit art. XXIX din Legea nr. 152 din 1 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, începând cu 1 august 2016, salariul de funcție al procurorului se stabilește în raport cu salariul judecătorului, conform Legii nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor și Legii nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură, ținându-se cont de nivelul procuraturii în care își desfășoară activitatea și de vechimea în muncă în funcția de procuror.

A menționat că, a întrunit și întrunește aceste condiții, însă, Casa Națională de Asigurări Sociale din motive necunoscute, la data adoptării legilor respective, nu a efectuat recalcularea pensiei, lipsindu-l de dreptul dobândit licit în anul 1998, de recalculare a pensiei, stabilindu-i mărimea pensiei cu aplicarea mecanismului general de indexare a acesteia la data de 1 aprilie a fiecărui an.

La 30 noiembrie 2018, s-a adresat cu cerere prealabilă întru restabilirea sa în dreptul de a beneficia de principiul recalculării pensiei în legătură cu majorarea salariului procurorului în funcție potrivit prevederilor legale, însă, prin decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. N-2735/18 din 18 decembrie 2018, cererea a fost respinsă.

A considerat că, decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. N-2735/18 din 18 decembrie 2018, este ilegală și pasibilă de a fi anulată cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula și achita pensia conform cerințelor formulate în prezenta cerere de chemare în judecată.

Conform Legii nr. 902 din 29 ianuarie 1992 cu privire la Procuratură, Legii nr. 118 din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură, Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, în calitate de procuror în demisie, Mihail Nicolaev deține dreptul la toate înlesnirile, garanțiile și recompensele prevăzute pentru judecători.

Procurorii pensionați până la adoptarea Legii nr. 118 din 14 martie 2003, primeau pensiile conform Legii nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului. Atât Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008, cât și legile anterioare asigură reglementarea garanțiilor sociale, una din ele fiind acordarea pensiei procurorului ca entitate de demnitate publică, la o anumită vârstă – 50 ani, cu respectarea obligatorie a principiului de recalculare a pensiei la fiecare creștere ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție.

Curtea Constituțională prin hotărârea nr. 4 din 27 ianuarie 2000 privind controlul constituționalității unor prevederi din legile care reglementează asigurarea cu pensii a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii, funcționarilor publici, a decis că stipulările legii privind stabilirea unor garanții materiale ale independenței procurorilor, judecătorilor trebuie să corespundă înaltului statut de persoane cu demnitate publică. Aceeași instanță de jurisdicție constituțională a indicat și pentru viitor organelor cu drept de inițiativă legislativă că la adoptarea unor legi noi și a altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, procurorului.

Totodată, prin hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 20 decembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, au fost declarate neconstituționale art. II și pct. 7 și 9 ale art. III din Legea nr. 56 din 09 iunie 2011, adică acele prevederi care se refereau la condițiile de pensionare pentru judecători, pe când, prevederile din Legea nr. 56 din 9 iunie 2011 care se referă la stabilirea pensiei pentru procurori, nu au fost declarate neconstituționale și respectiv, ele au rămas în vigoare la data adoptării și sunt în vigoare și în prezent.

Argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale expus în decizia adoptată, precum că drepturile de pensionare ale procurorilor sunt reglementate de prevederile art. 46/2 din Legea cu privire la pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998, nu poate fi reținut de instanța de judecată, deoarece această normă a fost introdusă ulterior, prin Legea nr. 56 din 9 iunie 2011, pe când, Mihail Nicolaev a obținut dreptul la pensie în anul 2004.

A solicitat Mihail Nicolaev admiterea acțiunii, a recunoaște ca fiind ilegală decizia nr. N-2735/18 din 18 decembrie 2018; repunerea în dreptul lezat cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i recalcula și achita pensia pentru vechime în muncă reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului adjunct al raionului, cu recalcularea acesteia în cazul majorării generale a salariului procurorului în exercițiu, ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie; efectuarea recalculării la fiecare dată de 1 a lunii în care a fost și va fi majorarea salariului procurorului în exercițiu; încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 21 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea a fost admisă. S-a anulat decizia nr. N-2735/18 din 18 decembrie 2018 a Casei Naționale de Asigurări Sociale. S-a repus Mihail Nicolaev în dreptul lezat de recalculare a pensiei pentru vechime în muncă în dependență de majorarea generală a salariului procurorului în exercițiu, ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze și să achite pensia pentru vechime în muncă lui Mihail Nicolaev, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului în exercițiu, cu recalcularea acesteia în cazul majorării generale a salariului procurorului în exercițiu, ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie, recalcularea urmând a fi efectuată începând cu 5 aprilie 2013, după creșterea salariului cu 35 % și continuând cu 1 august 2016, după creșterea salariului și pe toată perioada de pensionare.

Prin decizia din 2 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 21 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

În favoarea acestei concluzii instanțele ierarhic inferioare au concluzionat că, Mihail Nicolaev activând în calitate de procuror, întrunește condițiile legale pentru a beneficia de recalcularea pensiei pentru vechime în muncă, odată cu majorarea salariului procurorului în funcție. Mihail Nicolaev a obținut dreptul la pensie în anul 2004, moment în care întrunea condițiile legale: atingerea vârstei de 50 de ani, precum și vechimea în muncă de 12 ani și 6 luni în funcție de procuror.

Legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare. Legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare. Normele de drept referitor la pensionare stabilite posterior nu au putere retroactivă.

Iar, drepturile diminuate prin legea nouă, ca drepturi potențiale sau aleatorii se referă deja la viitorii procurori cu drept de pensionare.

La data de 31 octombrie 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 2 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, la emiterea deciziei instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, a aplicat eronat normele de drept material și procedural.

A menționat că, începând cu 1 iulie 2011, pensiile procurorilor nu se mai recalculază, dar se indexează anual la 1 aprilie conform art. 13 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998. La moment nu este o lege care să prevadă dreptul la recalcularea pensiei procurorilor, deoarece această lege a fost abrogată în anul 2011 și nu poate avea efecte pentru viitor, nu poate fi ultra activă. Noile prevederi legale au exclus posibilitatea recalculării pensiei procurorului în demisie în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu.

A solicitat Casa Națională de Asigurări Sociale admiterea recursului, casarea deciziei din 2 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău cu emiterea unei noi decizii.

Examinând admisibilitatea recursului, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019.

Conform art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia din 2 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost contestată cu recurs de către Casa Națională de Asigurări Sociale la data de 31 octombrie 2019. Respectiv, recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, este în termen.

Conform art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al

Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Complețul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în cererea de recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Complețul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă

în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, ca inadmisibil.

În conformitate cu art.193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270, 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,

Judecătorul

Maria Ghervas

Judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu